

МОМЧИЛО БАКРАЧ, рођен 1962. у Врбасу. Пише поезију, прозу, књижевну и ликовну критику, преводи поезију са енглеског језика. Бави се скулптуром и примењеном уметношћу. Књиге песама: *Самооћледало*, 2006; *Жамор у кайакомби*, 2006; *Надница за бекейовање*, 2007; *Бивша целина*, 2008; *Сасијисци ума*, 2011; *Грешне илуминације*, 2014; *Бар-око*, 2016; *Свејло њујешесјво*, 2017; *Текући фрасови и сјајаћа бистрина*, 2018; *Сравњено с небом*, 2020; *Јануарски човек* (избор), 2020; *Писмо за Песмолор – 87 њесама*, 2022; *Сјвари које је Гул забораио – сјих-и-ја*, 2023. Приповетке: *Свици и макулајура*, 2018; *Просји чиниоци*, 2019; *Прозор њре зазидавања*, 2021. Роман за децу: *Лисица у возу*, 2023.

БУГАРСКИ ПИСЦИ:

ЛЕВЕНА ФИЛЧЕВА, рођена 1967. године у Софији. Завршила је чешку филологију на СУ „Св. Климент Охридски”. Поезију је објављивала по часописима и листовима широм Бугарске. Објавила је пет књига поезије, аутор је текста за моноспектакл „Смрт Дон Жуана”, неколико путописа и великог броја превода књига поезије и прозе са српског и македонског језика на бугарски. Добитник је више награда за књижевност. У њеном преводу са српског језика објављене су књиге Ј. Зивлака, Р. Нишавића, Д. Ј. Данилова, Н. Лапчевића, Б. Ристића. Члан је Савеза бугарских писаца, живи и ради у Софији.

ИВАН ГРАНИТСКИ (право име Иван Јорданов Димитров), рођен 1953. године у Софији. Завршио је журналистику 1979. на Универзитету у Софији. Доктор је филозофских наука и дописни члан Бугарске академије наука (БАН). Уредник је у више листова и издавачких кућа. Аутор је преко 40 књига поезије, књижевне критике, публицистике и књига поезије за децу, које су преведене и објављене у Србији, Русији, Чешкој, Пољској, Македонији и Енглеској. Главна дела: *Поезија и њоејско само-сазнање*, *Ојворени свиџац*, *Подземље сна*, *Пре свиџања* (на бугарском и енглеском), *Архијелај речи*, *Луди воде слеје*, *Партијски џариџуфи*, *Ловци меџафора*, *Велика национална дуџа*, *Ловци образа*, *Архијелај*, *Почеци*, *Присјанак*, *Уџе*, *Лик и меџафоре*, *Знаци њрелаза*, *Глас џиџине*,

Сирела времена, Ајланиџа, Кријџа, Чаробњак и Зујалче, Оџац вечности, Тројански коњаник, Време светлости и власи мрака, Акварел... Заступљен у великом броју антологија бугарске поезије у земљи и иностранству. Добитник је више награда. Живи и ствара у Софији.

КОСТАНТИН ГЕОРГИЈЕВ КОНСТАНТИНОВ, рођен 1968. године. Завршио је физику у Софији, специјализовао теријску молекуларну спектроскопију. Аутор је романа *Обала*, књиге прича *Алах је џишано мече*, романа за децу *Велика љубав малој Диме*, књиге прича и повести *Звезда 666*. Приче су му превеђене на више страних језика, заступљен у антологијама бугарске приче и добитник више награда за свој рад. Оснивач је и власник ИК Хајни. Објавио је неколико књига српских писаца у преводу Левене Филчеве. Живи и ради у Софији.

ИВАН ЕСЕНСКИ, рођен 1949. године у селу Мухово, Софијска област. Завршио је филозофију и бугарску филологију на СУ „Климент Охридски”. Био је уредник неколико часописа за књижевност у Пловдиву, Пазарцику и Софији. Директор ИК „Народна култура”. Аутор је преко 20 књига поезије и есејистике. Поезија му је превеђена на енглески, француски, руски, румунски, српски, арапски, шпански и друге језике. Носилац је значајних награда за књижевност у Бугарској и иностранству. Аутор је 18 документарних филмова и две драме. Живи и ради у Софији.

ХРИСТО ГЕОРГИЈЕВ СЛАВОВ, рођен 1955. године. Завршио је бугарску филологију. Радио као новинар и уредник у многим листовима, часописима и издавачким кућама у Софији. Аутор је четири књиге прича и једног романа – *Пре џосџања* – који је преведен на 20 језика (енглески, руски, српски, шпански, португалски, француски, грчки, албански...). Пише и радио драме и сценарије за филм. Носилац је великог броја награда за књижевност у Бугарској. Састављач *Историје буђарске књижевности у десет књига од 19. до 20. века*. Аутор је компакт-диска са више од 25.000 страница бугарске књижевности, која је део светске виртуелне библиотеке Унеска. Живи и ствара у Софији. (Б. Ристић)

ДУЊА ВУЈОВИЋ, рођена 1998. у Краљеву. Основне студије завршила 2023. на Филолошком факултету у Београду, на Катедри за српску књижевност са јужнословенским књижевностима. На истом факултету похађа мастер студије на програму Српска књижевност.

ВЕСНА ГАЈИЋ, рођена 1982. у Београду, одрасла у Смедереву, живи у Новом Саду. Историчарка уметности, дипломирала је у Београду и стручно се усавршавала у Стокхолму. Пише научне радове, есеје и критике из области историје уметности, музеологије и студија културе, објављује у периодици.

СЛАВКО ГОРДИЋ, рођен 1941. у Дабрици код Стоца, БиХ. Пише прозу, књижевну критику и есејистику. Од 1992. до 2004. био је главни и одговорни уредник *Летвописа*, а 2008. до 2012. потпредседник Матице српске. Књиге прозе: *Врховни силник*, 1975; *Друго лице*, 1998; *Ойшћ*, 2004; *Руб*, 2010; *После руба*, 2020. Књиге есеја, критика и огледа: *У видуку сћиха*, 1978; *Слањање времена*, 1983; *Примарно и нијанса*, 1985; *Поезија и окружје*, 1988; *Образац и чин – ољеди о роману*, 1995; „*Певач*” *Бошца Пејровића*, 1998; *Ољеди о Вељку Пејровићу*, 2000; *Главни йосао*, 2002; *Профили и сћйуације*, 2004; *Размена дарова – ољеди и зайиси о савременом српском йеснищйву*, 2006; *Савременосћ и наслеђе*, 2006; *Крищичке разљеднице*, 2008; *Траћања и сведочења*, 2011; *Ољеди о Иви Андрићу*, 2013; *Сродсћива и раздаљине – ољеди и дневнички зайиси*, 2014; *Осмайщрачница – књижевне и ойщћие йеме*, 2016; *Међу својима*, 2020; *Подсећања и наћовори*, 2022. Приредио више књига српских писаца.

МАРИЈА ЂУРИЋ, рођена 2002. у Новом Саду. Студира српску књижевност и језик на Филозофском факултету Универзитета у Новом Саду.

ДУШАН ИВАНИЋ, рођен 1946. у Грубачевом Пољу код Грачаца, Хрватска. Књижевни историчар, есејист, бави се епохом српског реализма и романтизма. Објављене књиге: *Српска йрићовјейка између романйишке и реализма*, 1976; *Забавно-йоучна йериодика „Јавор” и „Сйражйлово”*, 1987; *Модели књижевной йовора*, 1990; *Српски реализам*, 1996; *Књижевносћ Српске Крајине*, 1998; *Основи йексћолойије*, 2001; *Свијей и йрича*, 2002; „*Сйармали*” *Јована Јовановића Змаја* (студија и избор текстова), 2005; *Ка йоейици српској реализма*, 2007; *Ољеди о Сйерији*, 2007; *Књижевна йериодика српској реализма*, 2008; *Врела у врлейи – о књижевној бащйини Срба у Хрвайској*, 2009; *Ка йенези српске йоезије – йрељеди и сйудйје*, 2011; *У майици йриче – о дјелу Јована Радуловића*, 2013; *Зайщйо чййайи Досййеја? – Досййеј Обрадовић и српска кулйура*, 2015; *Доћаћај и йрича – српска мемоарско-аућобиографска йроза*, 2015; *Њеёиц и Љубища – исйоријскойоейишке сйудйје*, 2023. Приредио више књига српских писаца (Сима Милутиновић Сарајлија, Ђура Јакшић, Ђорђе Марковић Кодер, Милош Црњански, Бранко Радичевић, Лаза Костић, Симо Матавуљ, Милован Видаковић, Доситеј Обрадовић, Вук Стефановић Караџић...) и антологија.

НАТАША КАТИЋ, рођена 1996. у Руми. Дипломирала је 2019. српску књижевност и језик на Филозофском факултету Универзитета у Новом Саду, где је 2020. одбранила мастер рад „Мотив прелјубе у прози Светолика Ранковића” и уписала докторске академске студије. До сада има неколико објављених научних радова у научним часописима

и зборницима. Од 2022. године стипендиста је Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије. Области интересовања: српска књижевност 19. века, књижевност српског реализма и ране модерне.

БОРИС ЛАЗИЋ, рођен 1967. у Паризу, Француска. Доктор славистике, пише поезију, прозу, есеје и критику, преводи с француског и енглеског, као и на француски. Књиге песама: *Посрнуће*, 1994; *Океанија*, 1997; *Зайис о бескрају* (са Гораном Стојановићем), 1999; *Псалми иноверној*, 2002; *Песме лушања и сејте*, 2008; *Орфеј на лimesу*, 2012; *Кайи сласџи*, 2013; *Канонске ђесме*, 2016; *Унуџарњи ђејзаж*, 2019; *Облици лудила и исцеђења*, 2021. Књиге путописне прозе и есеја: *Бележке о Аркадији*, 2000; *Турски диван*, 2005; *Врђи зајџоченика – уђоредне сђудуђе умејносџи сђпрџија*, 2010. Романи: *Губилицџије*, 2007; *Панк умире – ђеџеџицка хроника*, 2013; *Дујли албум*, 2021; *Очинсџиво*, 2023. Приредио више антологија и књига српских писаца.

МИЛАН МИЦИЋ, рођен 1961. у Зрењанину. Историчар и књижевник. Објавио преко четрдесет књига историографских студија, историјских есеја, документарне прозе, прозе и поезије. Од 2020. године је генерални секретар Матице српске. Књиге прозе: *Месец од венецијанској сајуна*, 2013; *Код живахној ојледала*, 2014; *Сђисак сеновиџиџи имена*, 2016; *Ab ovo*, 2018; *Дан који је сђао да се одмори*, 2018; *Дуђо џуђовање у Табану: северна џрича*, 2020; *Чудо у Банајџу*, 2023. Одабране књиге поезије: *Наџ мозак је кријумчарена роба*, 2006; *Ми смо мила зениџисџицки свеј*, 2008; *Ракџа и ране*, 2010; *Зове се Брана*, 2017; *Чекају да дођу ђо њих*, 2023. Главне историографске теме које проучава су српски добровољачки покрет у Првом светском рату, колонизација Војводине 1921–1941, историја Баната, историја Срба у Мађарској у 20. веку. Одабране историографске студије: *Развиџак нових насеља у Банајџу 1920–1941*, 2013; *Школсџиво у новим насељима Банајџа 1920–1941*, 2013; *Срђско добровољачко џиџање у Великом рајџу 1914–1918*, 2014; *Незайамђена биџка – срђски добровољци у Русији 1914–1918*, 2016 (превод на чешки: *Zapomenutý boj – Srbské dobrovolníci v Rusku 1914–1918*, 2020); *Американци – срђски добровољци из САД (1914–1918)*, 2018; *Срђски добровољци из Банајџа, Бачке и Барање (1914–1918)*, 2020; *Срби ојџанџи из Мађарске у Краљевини Јуђославији (1921–1941)*, 2020; *Од рајџа до ојџаџије – Ловра (1914–1924)*, 2020; *Колонисџицка насеља (1920–1941)*, 1–2, 2021–2022.

ЖИВОРАД НЕДЕЉКОВИЋ, рођен 1959. у Краљеву. Пише поезију. Књиге песама: *Пођреџна џрођноза*, 1991; *Мајка*, 1994; *Туђин и јоџ 50 џесамa*, 1998; *Језик увелико*, 2000; *Тачни сђиџови*, 2001; *Суџиџи џослови* (изабране и нове песме), 2002; *Нејде близу*, 2003; *Друђи неко*, 2005; *Овај свеј*, 2009; *Неумерени рад ђодина* (избор), 2011; *Талас*, 2012; *Надмођ мејџа*

форе / Supr matie de la m taphore (двојезично), 2012; *Улазак*, 2014; *Звезда-но поље / Свездено поље* (изабране и нове песме, двојезично), 2014; *Усјон*, 2017; *Дејте*, 2019; *Најлејше вешијине*, 2020; *Ошети предео*, 2022; *Начини приближавања* (избор), 2023.

АЛЕКСАНДАР НОВАКОВИЋ, рођен 1975. у Београду. Историчар и драматург, пише романе, драме, афоризме, песме и кратке приче. Добитник је више театролошких и књижевних награда. Театарске и филмске студије: *Како је Тишо разбијао Тикве*, 2005; *Сломљено словенско ојледало*, 2010; *Срби у америчком филму (1925–2023)*, 2023; *Сјанци у српској драми (1734–1990)*, 2023. Дrame: *Сисћем*, 2001; *Зуби*, 2004; *Аладинова чаробна лампа*, 2007; *Наш човек* (коаутор), 2008. Збирке драма: *Блискост*, 2006; *После Ушоије*, 2009. Књиге афоризама: *Пиј Сократије, држава часћи*, 1998; *Неће моћи*, 2006; *Мало ли је?*, 2011. Романи: *Глечер*, 2007; *Келијска прича*, 2008; *Два у једном*, 2009; *Вођа*, 2010; *Ново Смедерево*, 2016; *Глориоса*, 2017; *Anfarwoldeb*, 2018; *Рага*, Бајин или *Не заслужујеш ме, бедници незахвални!*, 2020; *Добро нам дошле, друћарице из широкошје!*, 2022; *Шеиња Централ парком*, 2023; *Сјанисћа* (с Вуком Богдановићем), 2024. Песме: *Гијарисћа на Тијанику*, 2013; *Трокњижје* (с Марком Бачановићем и Патриком Вајсом), 2020; *Алкайрази*, 2022; *Вечност и један дан*, 2023. Приче: *Суровина*, 2023.

ЈЕЛЕНА ОГЊЕНОВИЋ, рођена 2001. године у Сремској Митровици. Пише прозу, есеје, студије и књижевну критику. Роман: *Последњи леџник*, 2016.

ЉИЉАНА ПЕШИКАН-ЉУШТАНОВИЋ, рођена 1954. у Фекетићу код Врбаса. Пише студије, огледе и радове о народној књижевности, историји књижевности, драми и позоришту. Од 2009. је главна уредница *Лексикона писца српске књижевности* Матице српске. Објављене књиге: *Послови и дани српске ђесничке традиције* (коаутор З. Карановић), 1994; *Змај Деслој Вук – мий, исијорија, ђесма*, 2002; *Сјанаја село зајали – ојледи о усменој књижевности*, 2007; *Каг је била кнежева вечера? – усмена књижевност и традиционална култура у српској драми 20. века*, 2009; *Усмено у писаном*, 2009; *Гослођи Алисиној десној нози – ојледи о књижевности за децу*, 2012; *Без очију кано и с очима – народне ђесме слеић жена* (група аутора), 2014; *Зајочник ђеће силе – фанџасићна ђроза Зорана Живковића*, 2016; *Главий јунак и осијала ђослода – анализе народних ђесама* (група аутора), 2017; *Пищем ии причу – рефлексии усмене књижевности и традиционалне културе у писаној књижевности и савременој култури Срба*, 2020; *Иза Алисиној ојледала – иијолошкии ојледи о фанџасићном роману за децу*, 2021; *Фолклорна збирка Хусеина Дергемеза* (коауторка Елма Халиловић), 2023. Приредила више књига.

МИЛАН РАДОИЧИЋ, рођен 1999. у Лесковцу. Основну школу и гимназију завршио је у Бору. Дипломирао је и мастерирао на Одсеку за српску књижевност и језик Филозофског факултета у Новом Саду, где је тренутно ангажован као демонстратор. Пише књижевну критику и есеје, објављује у периодици.

БИСЕРКА РАЈЧИЋ, рођена 1940. у Јелашници код Зајечара. Завршила је студије славистике (група за источне и западне словенске језике и књижевности) на Филолошком факултету у Београду. Пише есеје и радио-драме, преводи с пољског, руског, чешког, словачког, бугарског и словеначког. Објавила је преко сто књига превода свих књижевних жанрова (Шимборска, Милош, Липска, Ружевич, Херберт, Мрожек, Гловацки, Кот, Колаковски, Загајевски, Барањчак, Гомбрович, Виткјевич, Анђејевски, Брандис, Лем, Јурковски и др.), а бави се и позориштем, ликовном уметношћу, филмом, филозофијом, естетиком, политикологијом, историографијом, питањима вере и цркве словенских народа, највише Пољском. Објављене књиге: *Писма из Прага*, 1999; *Пољска цивилизација*, 2003; *Мој Краков – из културне археологије трага*, 2006; *Imago Poloniae*, 2014; *Писма из Пољске*, 2018; *Фактомонијаже – (јорјреји, живојойиси, јубилеји, сећања, разговори, њисма, мислио о ---)*, 2020; *Поеџика разговора – (1980–2023)*, 2023. Објавила је и више антологија.

БРАНКО РИСТИЋ, рођен је 1961. у Великом Шиљеговцу код Крушевца. Историчар књижевности, компаратиста, песник, прозни писац, есејиста, преводац. Бави се српском и бугарском књижевношћу и књижевношћу за децу. Објавио је осам књига поезије, дванаест књига студија, монографија и есеја (2 монографије на бугарском језику). С бугарског језика превео осам књига прича, три романа, 19 књига поезије, Изабрана дела Д. Х. Чудомира у 2 тома; с руског превео 2 књиге прозе и 1 књигу поезије; с македонског 3 књиге поезије и приредио једну панораму савремене македонске поезије. Професор је на Учитељском факултету Универзитета у Косовској Митровици. Живи и ствара у Крушевцу и Великом Шиљеговцу.

ЈАСНА СТОЈАНОВИЋ, рођена 1963. у Београду. Хиспанороманиста, компаратиста, професор универзитета и преводац. Магистрирала на Универзитету у Стразбуру, а докторирала на Филолошком факултету у Београду, где предаје на Катедри за иберијске студије. Ауторка књига *Сервантес у српској књижевности*, 2005; *Шпанско позориште барока*, 2009; *Како смо читали „Дон Кихота“*, 2014; *Шпанске џеме и џисци у ојлегалу српске књижевности*, 2019, као и низа чланака у научним и стручним публикацијама. Преводи прозу и драмске текстове са савременог и класичног шпанског и с француског.

њена културна самосвест, 2016; Момо изражи Кайора – проблем идентитетa у Кайоровој прози, 2016; Преко века – из српске поезије XX и XXI столећа, 2017; Лица једнине, 2018; Знаци распознавања – прилози за саморазумевање српске књижевности, 2020; Лични прилози – о српској књижевности и неким културним питањима, 2023. Приредио више књига.

ЗБИГЊЕВ ХЕРБЕРТ (ZBIGNIEW HERBERT), пољски песник и есејиста рођен 1924. у Лавову, умро 1998. у Варшави. Потиче из енглеско-јерменско-пољске породице која је припадала средњој класи. После завршетка II светског рата, када је Лавов припао Украјини, као и многи други Пољаци с тог простора његова породица се преселила у Пољску и, изгубивши све, иметак и статус, живела на ивици беде. Завршио је студије економије и права. Осим њих студирао је филозофију и историју уметности. Био је полиглота, знао је класичне и све европске језике. Користио их је за своје „вечне студије”. Односно, од самог дебија у поезији после политичке „југовине” 1956. ствара универзалну, мисаону и на свој начин ангажовану поезију. Њену круну представља збирка Господин Когито и песме под тим насловом које је писао до краја живота. Како због васпитања тако и из осећања, или како је сам говорио „због питања укуса”, није прихватао комунизам. То неприхватање га је веома коштало. Са два завршена и још два незавршена факултета, знањем пет страних језика није могао добити иоле пристojно запослење. Да није рано превођен на четрдесетак језика и добијао најпрестижније награде и стипендије сигурно не би преживео. Из принципа одрекао се чланства у свим уметничким удружењима тако да није имао ни пензију. Али, и поред бројних тешкоћа, сељакања широм Пољске, Европе и Америке током целог живота, оставио је фасцинантно дело: поезију, драме, есеје, кратку прозу и критике. Главна дела: песничке збирке – *Зрак светлости*, *Хермес*, *Пас и звезда*, *Ситија предмета*, *Највише*, *Господин Когито*, *Извештај из ојседнутог прага*, *Елеија о одласку*, *Епило олује*; драме – *Филозофска петица*, *Друа соба*, *Реконструкција песника*, *Луије*, *Писма од нашег чипаоца*; есеји – *Варварин у вриу*, *Мртва природа с ђемом*, *Лавиринт над морем*; проза – *Краљ мрва*; критика – *Гордијски чвор и друа расути сисци 1948–1998*. У Србији спада међу најпревођеније и најцењеније пољске песнике и есејисте. Поводом стогодишнице његовог рођења Трећи Трг објавиће обиман избор његове поезије у преводу Петра Вујичића и Бисерке Рајчић. (Б. Р.)

ПРЕДРАГ ШАПОЊА, рођен 1972. у Новом Саду. Књижевни преводилац, дипломирао је 2002. енглески језик и књижевност на Филозофском факултету у Новом Саду. Пре тога је 1997. дипломирао и на Медицинском факултету. У периодици објављује преводе текстова из књижевне

теорије, филозофије и социологије: Виларда Спигелмана, Дејвида Сидорског, Ерика Хобсбаума, Томаса Франка, Дорит Кон, Едварда Саида, Бернарда Вилијамса, Тома Полина, Мартина Постера, као и преводе поезије: Т. С. Елиота, Хуга Вилијамса, Тома Полина, Харолда Пинтера, Пенелопе Фицџералд и Чарлса Симића. Преведене књиге: Алис Манро, *Бекство*, 2006; *Превице среће*, 2010; *Голи живој*, 2013; *Мржња, пријатељство, удварање, љубав, брак*, 2014; *Пољед са единбуршке стјене*, 2015; Дорис Лесинг, *Бен, у свету*, 2007; *Мемоари преживеле*, 2008; *Златна бележница*, 2010; Ајрис Мердок, *Пешчани замак*, 2004; *Црни принц*, 2005; Флен О'Брајен, *На реци „Код две пјенице“*, 2009; Мишел Фејбер, *Исход коже*, 2003; *Кица мора пастри*, 2004; Лиза Скотолајн, *Последња жалба*, 2004; Луиз Велш, *Тамерлан мора умрећи*, 2005; *Мрачна комора*, 2005; *Трик са мејком*, 2010; Томас Франк, *Освајање кула: бизнис култура, контиракултура, усјон хий конзумеризма*, 2003; Ралф Елисон, *Невидљиви човек*, 2014.

САША ШМУЉА, рођен 1978. у Дервенти, БиХ. Редовни је професор на Филолошком факултету Универзитета у Бањој Луци. Бави се српском и јужнословенским књижевностима. Студије: *Поезија и проза. Интертекстуални аспекти у збиркама поезије „Тражим помиловање“ Десанке Максимовић и „Камени сјавач“ Мака Диздара*, 2012; *Анђун Гуслав Мајош у српској књижевности и култури*, 2016; *Јужнословенске књижевне теме: интерлићерарни, интертекстуални и иматолошки аспекти*, 2021.

Приредио
Бранислав КАРАНОВИЋ